

Z inicjatywy Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa osoby przystępujące w 2010 r. do egzaminów na uprawnienia budowlane poproszone zostały o wypełnienie ankiety dotyczącej programów nauczania na polskich uczelniach technicznych. Badanie zostało przeprowadzone w dwóch turach: wiosną i jesienią ubiegłego roku. Podczas tury wiosennej zrealizowano 1670 wywiadów, a jesienią 2059 wywiadów. Celem badania była ocena obecnie realizowanych programów nauczania na polskich uczelniach technicznych oraz przydatności proponowanych studentom przedmiotów w ich późniejszej pracy zawodowej oraz funkcjonowaniu na rynku zawodowym.

W przeprowadzonej ankiecie udział wzięły osoby, które ukończyły odpowiednie studia techniczne oraz odbyły praktykę zawodową (co najmniej 2 lata). Praca wykonywana przed uzyskaniem uprawnień budowlanych pozwoliła respondentom ocenić, na ile programy zrealizowane na uczelni, której są absolwentami, pomogły im zmierzyć się z problemami zawodowymi.

Zdecydowana większość osób, które wypełniły ankietę to mężczyźni – stanowią 81% ogółu ankietowanych (kobiety – 16%, a 3% nie odpowiedziało na pytanie o płeć). W przypadku pytania o wiek większość badanych (83%) zaznaczyła przedział „20-35 lat”, a 14% przedział „36-50 lat”; 2% badanych nie udzieliło odpowiedzi.

Spośród wszystkich badanych ponad połowa (57%) wskazuje przedział pracy „od 1 roku do 5 lat”, natomiast 28% pracuje w zawodzie od 6 do 10 lat. Doświadczeniem zawodowym powyżej 10 lat może pochwalić się 13% badanych.

Zdecydowana większość, bo aż 88% w przypadku pytania o wykształcenie wskazało „magister inżynier”, tytuł „inżyniera” 9%, a stopień „doktora” – 1%. Zdecydowana też większość (85% ogółu ankietowanych) zatrudniona jest na umowę o pracę,

natomiast 11% prowadzi własną działalność gospodarczą.

Ocena programu kształcenia z perspektywy przygotowania do zawodu

Niemalże wszyscy badani (95%) zgadzają się, że wykształcenie zdobyte na uczelni otworzyło im drzwi do kariery zawodowej. Natomiast uzyskane wykształcenie zdaniem 4% respondentów nie pomogło w znalezieniu zatrudnienia, a pozostali 1% badanych nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

O ile kwestia wpływu zdobytego wykształcenia na możliwości uzyskania zatrudnienia nie pozostawia żadnych wątpliwości, to opinie o realizowanym programie nauczania są zróżnicowane. Około jednej siódmej badanych deklaruje, że program nauczania realizowany podczas kształcenia nie przygotowywał ich do wykonywanego zawodu („raczej nie” wskazało 14%, odpowiedź „nie” – 1%). Odmiennego zdania jest co czwarty ankietowany (24%), który uważa, że program zdecydowanie przyczynił się do odpowiedniego przygotowania do zawodu. Wysoki odsetek badanych (60%) wskazał odpowiedź „raczej tak”, przyznając tym samym, że program nauczania „w zadowalającym stopniu” przygotowuje do wykonywania zawodu („nie jest źle, ale mogłoby być lepiej”). Wśród badanych 1% nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Respondenci odpowiadając na pytanie o to, czy wiedza zdobyta w trakcie studiów umożliwia im samodzielne rozwiązywanie problemów zawodowych potwierdzają odpowiednie przygotowanie, jakie daje zrealizowany przez nich program nauczania.

Spośród wszystkich badanych 77% deklaruje, że zdobyta wiedza umożliwia rozwiązywanie samemu pojawiających się problemów zawodowych („raczej tak” – 53% i „tak” – 24%). Około jedna piąta badanych przyznaje, że pozyskana wiedza raczej nie pozwala im na taką samodzielność („raczej nie” – 19%, „nie” – 2%). Pozostali respondenci (1%) nie udzielili odpowiedzi na to pytanie. Ponadto im młodszy staż zawodowy badanego, tym krytyczniej ocenia pozyskaną wiedzę z perspektywy samodzielnego radzenia sobie z problemami zawodowymi.

Przyczyny zadowolenia i niezadowolenia ze zrealizowanego programu nauczania

Spośród wszystkich badanych 31% deklaruje zadowolenie z „użyteczności praktycznej” zdobytej wiedzy, a 23% - z aktualności wiedzy, jaka została przekazana im podczas studiów. Z odpowiedniego doboru form zajęć zadowolonych jest 19% badanych. Najniższy odsetek respondentów wskazuje na zadowolenie z wymiaru zajęć (17%). Pozostałe 10% nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Niezadowolenie z programu nauczania, jaki został zrealizowany na wybranym kierunku najczęściej było spowodowane nieodpowiednią formą zajęć (22%). Nieodpowiedni wymiar zajęć i przestarzała wiedza jako przyczynę niezadowolenia wskazuje po 20% badanych. Najmniej badanych (14%) uznaje nieprzydatność wiedzy jako czynnik powodujący niezadowolenie z programu kształcenia, jaki został

zrealizowany na wybranym kierunku. Stosunkowo wysoki odsetek respondentów (23%) nie udzielił odpowiedzi na to pytanie. Może to świadczyć o braku zastrzeżeń do programu nauczania lub zbyt wąskiej kategorii odpowiedzi, jakie były możliwe do wyboru.

Ocena programu nauczania pod względem kwalifikacji zawodowych

Spośród ogółu badanych 46% uważa, że program nauczania nie zawierał wszystkich treści koniecznych do podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie. Niewiele więcej (50%) jest natomiast przekonanych, że program zawierał takie treści. Pozostałe 4% respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Respondenci oceniali program nauczania pod kątem przygotowania do podjęcia pracy zawodowej w poszczególnych kategoriach. Jako najsłabsze punkty programu nauczania wskazano:

- brak praktyk i wiedzy praktycznej (35% uznało, że program nie przygotował ich pod tym względem),
- zbyt mały nacisk na naukę języków obcych (35%),
- brak zagadnień właściwych dla kadry kierowniczej (36%),
- słaba orientacja na rynku pracy (46%).

Respondenci docenili natomiast program nauczania pod względem przekazanej wiedzy teoretycznej (24% uznało, że program nauczania zdecydowanie przygotował ich do pracy pod tym względem) oraz nacisk położony na umiejętność konstruktywnego myślenia (21%). Co dziesiąty badany (11%) nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Ocena treści i doboru przedmiotów realizowanych w trakcie studiów

Co piąty respondent (21%) deklaruje, że treści i dobór przedmiotów realizowanych w trakcie studiów był prawidłowy i wyczerpujący. Pozostali badani wskazują na pewne braki dotyczące tego obszaru – większość badanych (64%) uważa, że było zbyt dużo treści ogólnych. Zdaniem 9% respondentów program nauczania zawierał zbyt dużo treści specjalistycznych. Natomiast 3% deklaruje, że był on nieodpowiedni w stosunku do kierunku i specjalizacji. Pozostałe 3% badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

W grupie osób, którym nie odpowiadały treści i przedmioty realizowane w trakcie nauczania, 29% potrzebuje większej swobody wyboru. Jedynie co dziesiąty badany (9%) uważa, że nie potrafiłby samodzielnie dokonać wyboru, a 8% mimo zastrzeżeń zdaje się na wybór uczelni.

Wśród badanych, którzy uznali program za prawidłowy i wyczerpujący 9% przyznaje, że nie potrafiłoby samodzielnie dokonać wyboru przedmiotów. Wyższy odsetek respondentów (18%) przyznaje, że zdaje się na wybór uczelni, co potwierdza zadowolenie z programu, który zrealizowali.

Spośród ogółu badanych 44% miało możliwość samodzielnego wyboru zajęć w trakcie trwania studiów. Zdecydowana większość osób z tej grupy, bo aż 72%, uważa, że zajęć takich mogłoby być więcej, zwłaszcza dla poszerzenia wiedzy specjalistycznej. Natomiast 16% badanych deklaruje, że liczba przedmiotów do wyboru zaoferowana przez uczelnię była wystarczająca. Jedynie 6% respondentów deklaruje, że tematyka przedmiotów, spośród których mogli dokonywać wyboru nie przystawała do kierunku. Ponadto 4% przyznaje, że nie widzi konieczności ich realizacji. Pozostały odsetek (2%) respondentów, którzy mogli samodzielnie dokonywać wyboru przedmiotów w trakcie studiów nie udzieliło odpowiedzi na pytanie, co sądzą o tych zajęciach.

Ocena zapotrzebowania na praktyki zawodowe i rozszerzenie programu

Niskie oceny aspektu związanego z praktykami zawodowymi przekładają się na opinie badanych o ważności doświadczenia zawodowego. Spośród wszystkich badanych 72% uważa, że jest to istotny element w toku nauczania na studiach technicznych. Ponadto 23% deklaruje, że to doświadczenie jest „raczej ważną” kwestią w programie kształcenia. Jedynie 1% badanych uważa, że jest to nieistotny aspekt, a 2% uznaje za „raczej nieistotny”.

Ponad połowa respondentów (58%) uważa, że praktyki zawodowe powinny trwać minimum pół roku. Za minimalny czas trwania praktyki 23% uznało 3 miesiące. Co ósmy badany (12%) jest zdania, że praktyczne przygotowanie do zawodu powinno wynosić dwa miesiące. Jedynie 4% badanych deklaruje miesięczne praktyki jako odpowiedni okres czasu przeznaczony na nabycie doświadczenia zawodowego przez studenta studiów technicznych.

Spośród ogółu badanych 44% udzieliło odpowiedzi na pytanie dotyczące opinii, o jakie treści należałoby rozszerzyć program nauczania na wybranym kierunku. Większość z tej grupy (56%) zwraca uwagę na potrzebę wzbogacenia programu nauczania o zajęcia praktyczne. Wśród pozostałych wskazywanych zagadnień należy zwrócić uwagę na potrzebę wprowadzenia zajęć poszerzających wiedzę specjalistyczną (21%), zawierających elementy związane ogólnie z prawem lub prawem budowlanym (12%) oraz nauką programów komputerowych (8%) i zarządzaniem zasobami ludzkimi (7%).

Skłonność do ponownego wyboru uczelni

Pomimo dość niskich ocen związanych z programem nauczania 89% badanych (55% - „tak”, 34% - „raczej tak”) wybrałoby ukończoną uczelnię jeszcze raz, gdyby ponownie rozpoczynało studia. Jedynie 1% deklaruje, że nie wybrałoby ponownie tej uczelni, a 5% nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Skłonność do ponownego wyboru uczelni co prawda rośnie wraz z zadowoleniem z poszczególnych aspektów nauczania, ale nie jest to silna zależność. Nawet w przypadku tak istotnego wskaźnika zadowolenia z uczelni, jak „ocena treści – jakie zawierał program - i ich przydatności do podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie”

49% niezadowolonych z tego aspektu deklaruje, że powtórnie wybraliby tę samą uczelnię (odpowiedzi „tak”). Przyczyną takich deklaracji może być m.in. sentyment do czasów studenckich, sytuacja finansowa lub rodzinna (brak możliwości wyjazdu daleko od miejsca zamieszkania), brak informacji o sytuacji na innych uczelniach.

W grupie osób zadowolonych z treści programu nauczania 62% (wskazania na „tak”) ponownie rozpoczęłoby studia na ukończonej uczelni. Wśród tej grupy jedynie 1% deklaruje, że nie rozpoczęłoby ponownie na tej uczelni studiów.

Źródło: [Polska Izba Inżynierów Budownictwa](#)